

Studenten met autisme verschijnen vaker niet bij tentamens dan studenten zonder autisme. Deze 'no-show' blijkt een belangrijke voorspeller voor het studiesucces van studenten met autisme en het eventueel oplopen van studievertraging. Maar uiteindelijk doen studenten met autisme het net zo goed als andere studenten. Dit blijkt uit het promotieonderzoek van Theo Bakker naar studeren met autisme aan de universiteit.

Bij mensen met autisme is de 'onderwijsfit' minder goed

Door Karin van den Bosch

© David Meulenber

Theo Bakker deed promotieonderzoek naar studievoortgang en studiesucces van studenten met autisme aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Studenten met autisme werden vergeleken met studenten met andere condities, zoals ADHD, dyslexie, doofheid of een lichamelijke beperking en met studenten zonder beperkingen. Alle studenten met autisme hebben een officiële diagnose en hebben dit gemeld aan de universiteit. Studenten met autisme en comorbiditeit, bijvoorbeeld autisme én ADHD, zijn ingedeeld bij de groep studenten met autisme.

Bakker onderzocht als eerste of er verschillen zijn tussen de drie deelnemersgroepen (studenten met autisme, studenten met andere condities en studenten zonder beperkingen) wat betreft achtergrondkenmerken en voortraject. Bakker: 'Studenten met autisme zijn vaker een man en volgen vaker een STEM-studie (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Bij studenten met autisme is daarnaast vaker sprake van comorbiditeit dan bij studenten met andere condities, waarbij dyslexie (7,2 %) en ADHD/ADD (6,2%) het meest genoemd worden.

Een belangrijk verschil is ook de leeftijd. Studenten met autisme beginnen, gemiddeld genomen, een jaar later aan hun studie. Dit komt niet door het nemen van een tussenjaar na het eindexamen, want dat blijken studenten met en zonder autisme even vaak te doen. Het komt door het voortraject: studenten met autisme leggen een langere route af voor ze aan de universiteit beginnen. Bijvoorbeeld eerst havo, dan vwo. Of ze zijn een keer blijven zitten. De meesten bereiken de universiteit echter via een toelatingsexamen.'

Verhoogde kans op uitvallen

Studenten met autisme volgen dus vaker een niet-standaard onderwijstraject voor ze aan de universiteit beginnen. Er zijn verschillende routes waarmee iemand toegang krijgt tot de universiteit. De standaard route is vwo-eindexamen doen en daarna universiteit. Andere (niet-standaard) routes zijn het behalen van een hbo-propedeuse, eerst een andere hbo- of wo-studie afronden of het doen van toelatingsexamen (Colloquium Doctum). Bakker: 'Het is opvallend dat relatief veel studenten met autisme, ongeveer één op de tien, via het Colloquium Doctum aan de universiteit beginnen. Bij studenten zonder autisme is dit ongeveer één op de dertig. Het precieze voortraject van deze studenten kennen we niet, maar we weten uit ons onderzoek naar de hoogste vooropleiding wel dat het studenten zijn, die zijn uitgevallen uit het reguliere onderwijs. Studenten die wel de intelligentie hebben, maar voor wie ons standaard onderwijssysteem niet goed past, denk ik, en die het niet lukt om een regulier (vwo)diploma te halen. Deze groep studenten is heel gedreven en gemotiveerd om iets te bereiken, anders begin je niet via een toelatingsexamen alsnog aan de universiteit. Maar het is ook een kwetsbare groep met een verhoogde kans om op de

universiteit opnieuw uit te vallen. Omdat ze ook daar moeite hebben om te passen binnen ons onderwijssysteem.'

Even goede resultaten

Studenten met autisme halen wel gemiddeld even hoge tentamencijfers als studenten zonder autisme. Bakker: 'Studenten met autisme doen het aan de universiteit even goed als andere studenten. Ze hebben de intellectuele capaciteiten om academisch niveau aan te kunnen.'

Ook het aantal drop-outs is vergelijkbaar met de andere groepen. Na drie jaar is 35% van de studenten met autisme gestopt met de studie zonder diploma. Bij studenten met andere condities is dit 29% en bij studenten zonder beperkingen 34%. Eén op de drie studenten haalt de eindstreep dus niet. Maar dat is niet specifiek voor autisme. Het verschil zit elders.

Niet verschijnen

Een klein verschil is wel gevonden in het wel of niet verschijnen bij tentamens. Studenten met

'Studenten met autisme zijn vaak gedreven en gemotiveerd, maar ook kwetsbaar'

autisme zijn vaker no-shows, en dit blijkt een belangrijke voorspeller voor het studiesucces en het eventueel oplopen van studievertraging. Bakker: 'Op het eind van het eerste studiejaar hebben autistische studenten een iets hoger aantal no-shows dan andere studenten. Wanneer we alléén naar het aantal no-shows per jaar kijken, zijn er geen (statistisch significante) verschillen tussen studenten met en zonder autisme. Echter, als je kijkt naar het aantal no-shows in jaar twee in relatie tot het behalen van het diploma in drie jaar, dan is het wél significant en een vroeg signaal voor mogelijke studievertraging. Het aantal no-

shows in jaar twee blijkt een kritieke succesfactor voor het halen van het bachelordiploma na drie jaar en daarmee voor het studiesucces. Ook kunnen autistische studenten die studievertraging (gaan) oplopen onderscheiden worden van autistische studenten met een normale studievoortgang, door te kijken naar de no-shows in jaar twee.'

'Niet verschijnen bij tentamens heeft grote gevolgen, en dat begint al in het eerste jaar'

Een achterstand werkt door

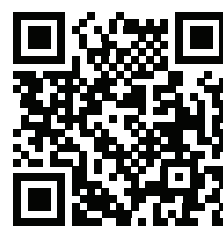
Niet verschijnen bij tentamens heeft dus grote gevolgen, en dat begint al in het eerste jaar. Daardoor haal je een tentamen zeker niet, ook niet bij toeval. Ook haal je hierdoor minder studiepunten. Een achterstand in het eerste jaar werkt door in het volgende jaar, want dan moet je die achterstand inhalen. Dat leidt weer tot studievertraging en een kleinere kans om binnen drie jaar het bachelordiploma te halen. Bakker: 'Waarom studenten met autisme minder naar tentamens komen, weten we niet. Dat hebben we niet onderzocht. Ik kan wel een aantal hypotheses bedenken. Misschien hebben studenten met autisme een andere copingstrategie als ze een tentamen voorbereiden dan studenten zonder autisme. De meeste studenten gaan naar tentamens, ook als ze een vak wat minder goed geleerd hebben. Studenten met autisme doen dit waarschijnlijk niet. Misschien spelen problemen met uitstelgedrag, timemanagement, planning en organisatie een rol. Of misschien krijgen studenten met autisme het advies om minder vakken tegelijk te volgen of naar minder tentamens te gaan, om de belasting of stress te verminderen.'

Voortijdig uitstappen voorkomen

Bakker: 'Ik zie ook een verband met de oudere leeftijd en het niet-standaard voortraject van studenten met autisme. Voor mij zegt dit allemaal iets over hoe goed leerlingen en studenten met autisme kunnen meekomen binnen het onderwijs. Bij mensen met autisme is de 'onderwijsfit' minder goed: het onderwijssysteem past minder goed bij hen. Daardoor gaan ze zich terugtrekken uit het onderwijs. Ze stoppen tijdens de middelbare school, waarna ze via een Colloquium Doctum naar de universiteit gaan. Of ze verschijnen minder bij tentamens. Ik zie hier een vergelijkbaar patroon in. Een belangrijke aanbeveling is daarom, dat er meer aandacht moet komen voor tentamendeelname en no-shows van studenten met autisme. En aandacht voor alternatieve vormen van toetsen. Zodat de geschiedenis zich niet herhaalt, en studenten met autisme op de universiteit niet weer voortijdig uit het onderwijs stappen. Als onderwijsinstelling moet je proberen het onderwijs ook voor studenten met autisme tot een succes te maken.' ●

Het **promotieonderzoek** bestond uit vier verschillende (deel)onderzoeken die in totaal 27.643 fulltime eerstejaarsstudenten volgden van zeven opeenvolgende studie jaren, van 2010-2016. In *Autisme Magazine* 03-2019 verscheen al eerder een artikel over het onderzoek van Theo

Bakker, op basis van de resultaten van zijn eerste onderzoek. Scan de QR-code om dit artikel te lezen.

Dit artikel focust vooral op de resultaten van onderzoek 3. Scan de QR-code om dit onderzoek te lezen.

De thesis over alle vier onderzoeken vind je hier: doi.org/10.5463/thesis.1